

Antonín Charouzek

a

(Román do kapsy z Divokého Severu)

PRAGOLINE

ZMATKOVICE

A

ZMATKY V ČECHÁCH

(Román do kapsy z Divokého Severu)

© Antonín Charouzek

© Nakladatelství Jindřich Kraus – Pragoline

Zmatkovice v Čechách je půvabná obec na okraji polesí s krásnými kopci. Kolem je spousta ovocných sadů, úrodných polí a luk, které jsou vroubeny jehličnatými i listnatými rybáři každoročně vysazují pstruhy. Lipanů méně, protože jsou dravější než pstruzi, všechnu vhodnou a hlavně tu dobrou potravu vyžerou. Inu, dravci! A pak že jsou takoví jen lidé, co vyžerou kdekoli, kdykoli, kdeco a kdekomu!

Celá oblast byla bohatá a v minulosti to byl hlavně chmel, který dělal z pracovitých lidí spokojence a ze sedláků boháče. Vydělané peníze investovali do svých hospodářství a kupovali ve městech vily, na okraji měst pozemky anebo v kraji další polnosti. V obci byly udržované chalupy a pečlivě vybudované statky se vším všudy.

A lidé se tady spolu odjakživa snášeli. Starali se jen o sebe, byli k sobě družní a nezáviděli si mezi sebou.

Také tu žilo pár židovských rodin, které Němci za druhé světové války odvěkli, aby se už nikdy nevrátily. Samozřejmě že jim zabavili všechnu majetek a ten zašantročili mezi Němce anebo jejich přísluhovače, kterým nešlo o nějaké vlastenectví. Ty Němce potom po válce Češi vyhnali a úrodná pole i hezké statky si zase rozebrali jiní dravci. Čeští přistěhovalci z hlubokého vnitrozemí nebo z řad partyzánů nebo zahraničních vojáků, s vidinou, jak lehce přijít k majetku. Ten kvůli chalupě, ten zase kvůli polnostem anebo kvůli všemu, co přišlo pod ruku.

Stejně jako v celém okolí i tady větší statky sebrali po osmačtyřicátém roce státní úředníci ve jménu socialismu. Obhospodařování chmelnic, ovocných sadů, polí i lesů v okolí zajišťovalo vcelku prosperující Jednotné zemědělské družstvo anebo v sousední obci Státní statek.

Po jednatřiceti letech přišla další změna. Nejen politická, ale samozřejmě i ekonomická. Politika je v podstatě jen a jen koncentrovaná ekonomika, a potom začalo být populární slovo restituce. Ve Slovníku pro školu a veřejnost se uvádí, že to slovo vyjadřuje obnovu – obnovení, ale také navrácení majetku původním majitelům. Dokonce existuje restituční zákon týkající se vrácení vlastnického práva původnímu majiteli soukromníkovi. A to je něco!

Když už zemřel ten, komu byl majetek sebrán po Vítězném únoru 1948 a znárodněn do společného vlastnictví všeho lidu, přešlo zase podle jiných tehdejších zákonů a předpisů restituční právo na dědice. Těmi se většinou stávali potomci, kteří v životě nevěděli, co bude jejich. Natož aby měli někdy v životě v ruce třeba vidle, kterými se museli na venkově lidé ohánět, kterými se oháněli jejich předkové, aby dosáhli majetku, který těm restituentům teď spadne do klína.

*

Zdenek Šourek nebyl nikdy průbojný, ale miloval přírodu, rád četl a byl náruživým kutilem. Byl třikrát ženatý, vždycky šťastně, a nikdy k majetku moc neinklinoval. Narodil se ve Zmatkovicích, kousek dětství měl za sebou ve Zmatkovicích, avšak od sedmi let prožil nezapomenutelné období života v Lounech s kamarády „na celý život“.

Manželky od něho vždycky utekly hlavně proto, že byl doma nemluvný, ignoroval, co mu říkaly, a především ho měly za nekňubu nejen u stolu, ale i v loži. Nemiloval velký pořádek, což se jim také nezamlouvalo, jako většině ženských. Tvrdil, že jakýkoliv pořádek je zdrojem nervozity, protože on v takovém pořádku nikdy nic hned nenajde. Kdežto v úměrně uspořádaném nepořádku má všechno své přibližné místo, pamatuje si kam co dal a nikdy se nestane, že by přendával věci, když nemusí. Jen výjimečně vydržel bez práce, bez jakékoliv činnosti. Nikdy se netajil, že v podstatě nenávidí dvě věci: nepořádek a uklízení. Zkrátka, byl to osobitý pán se zásadami, které nevyhovovaly ani jedné z jeho vcelku pohledných a docela pro jiné lidi i příjemných tří manželek. Protože neměl v žádném manželství děti, rozvody byly jednoduché. Majetek také nevlastnil a o starou garáž, kterou uzpůsobil na jakousi dílnu pro kutila s nepředstavitelným pořádkem v nepořádku, žádná manželka nestála. Jen ta poslední se zmínila, že by se měli o její hodnotu nějak podělit. Když řekl, že

v tom případě nebude s rozvodem souhlasit, na garáž okamžitě zapomněla.

Nepatřil mezi vymydlené a navoněné muže, ale také nebyl vyložený špindíra. Měl zásadu, že každý pořádný chlap musí trochu smrdět potem, být mírně zarostlý a aby byl zdravý, musí ho chránit malinkatá vrstvička špíny. Příležitostně dokládal tuto teorii faktem, že třeba Cikáni z nedalekých Maršovic jsou nejzdravější z celého okolí jen proto, že se hygieně dobrovolně moc nepoddávají. Cikáňata lítají i ve sněhu bosá, celý rok chodí v jedněch kalhotách a některá čekají, až dorostou do jejich velikosti. V dešti se nechají zmoknout a přitom nejsou skoro vůbec marod. Na druhé straně kdejaké vymydlené a vyšňořené dítě vyběhne na dvůr nebo přes ulici do samoobsluhy, a už má nějakou virózu, chřipku, rýmu anebo průjem. Maminka kolem něj lítá v bílé zástěrce s horkým čajem ochuceným notnou dávkou citrónu a cpe ho jedním práškem za druhým. I spolykaný včelí med je pro takové rozmazlené dítě denní potřebou.

Jak doma mluvil Šourek málo, tak v hospodě se cítil dobře a rád pokecal a hubu nezastavil. Vždycky si hrdě a s radostí přisedával k Romům, aby si poklábosil, a nešetřil uznáním nad jejich zdravotní vyspělostí. K doktorům kvůli nemocím chodili málokdy, ale kvůli tomu, aby dostali nemocenské dávky tam byli každou chvíli. Šourek se zajímal o životní dráhy všech lidí

a dokonce někdy i dobře poradil. Kdekomu rád pomohl s čímkoliv, jen aby něco mohl dělat.

Výborně si rozuměli s právníkem Ptáčkem, který byl čerstvým důchodcem a občas potřeboval něco udělat na chalupě. Tu roubenici „zabral“ v pohraničí hned po odsunu Němců v pětáctyřicátém roce, podle Benešových dekretů, které nahrazovaly zákony, protože v té době ještě nebylo zvoleno Národní shromáždění. Šourkovi vždycky skvěle poradil s rozvodem od stolu i lože. Ten mu nic za takovou radu neplatil a manželky vždycky kvitovaly s radostí, že byl rozvod se Zdendou na úrovni a bez komplikací nebo scén, které by jejich rozluku provázely.

Jak byl Ptáček dobrý právník, tak byl nefortelný ke každé manuální práci. Dělal si sám ze sebe legraci a tvrdil, že když chce zatlouct skobu do zdi, chytne ji oběma rukama a neví, jak chytit kladivo, aby se do ní trefil.

Na chalupu s ním Šourek často jezdil a pomáhal mu jako přítel příteli. Z manželské praxe uměl samostatně docela obstojně vařit, péct, prát i zašívát. Žehlení mu bylo odporné a tak ho také nezvládal. Tvrdil, že vyžehlené věci jsou jen pro slečinky a nafoukané chlápky. Navíc z druhého manželství si moc dobře pamatoval, že když našťoval manželku, naškrobila při praní hodně trenýrky a límečky košil. To ho potom nutilo se drbat všude, kde ho zlobil a dráždil k drbání zažehlený bramborový škrob na prádlo.

Nenáviděl prání a raději si koupil nové triko, než aby ho pral, škrobil a ždímal ve strachu, že si bude někde v hospodě nebo na chodníku uvolňovat límeček košile nebo dokonce si furt povytahovat nohavice trenýrek. A kravata? Tu Šourek považoval za něco jako řetěz na uvázání bujného kozla. V nejlepším případě za lano na oběšení nebo na uvázání vola. Kdežto Ptáček měl kravatu všech možných barev a šikmých pruhů tolik, že si je nemohl nikdy zapamatovat. Prostě intelektuál. O tom spolu nikdy nemluvili. Asi doma tolik manželku nerozčiloval a ona neměla důvod mu přiškrobovat prádlo.

Právě Ptáček Šourka přesvědčoval, aby využil restituce a požádal o navrácení majetku po rodičích. Před konfiskací Šourkovi vlastnili ve Zmatkovicích přes dvacet hektarů úrodných polí na rovině, necelé dva hektary chmelnic, velký ovocný sad, pěkný a účelně vyprojektovaný statek, a navíc otec nechal postavit krásnou malou dřevěnici na okraji lesa s výhledem na celou obec se záměrem, že tam na stará kolena budou s manželkou bydlet. Šourkova rodina patřila ve Zmatkovicích mezi bohatší a tak byl otec také mezi prvními označen za kulaka. A bylo po majetku. Ve své prozíravosti se hned odstěhoval ke svému bratrovi do Loun a našel si zaměstnání v nádvorní partě lokomotivního depa. Práce ho bavila a navíc se stal zaměstnancem ČSD (Československé státní dráhy) s režijními výhodami na jízdné vlakem nejen pro sebe, ale i pro celou rodinu. To bylo velice levné jízdné, až jen

symbolické, k cestování vlakem po Československu i do zahraničí, kam se stejně nemohlo zas tak moc jezdit.

Odstěhováním se vyhnul nepříjemnostem i když byl v obci i na okrese oblíben pro svoji pracovitost a všeobecný přehled i veselou náuru pravého českého sedláka. Po nějakém čase si koupil na okraji města, na dřívějším Žateckém předměstí, malý domek, dal ho do šusu a žil tu až do konce života. Zdenda tady vychodil školu, vystudoval průmyslovku v nedalekém hornickém městě Most, vždycky se radostně zamilovával a rád chodil na pivo, kde mu nikdy nedělalo potíže dát se do řeči s ostatními návštěvníky tohoto vzdělávacího stánku pro zdravý odpočinek, fungujícího i jako nějaká vesnická univerzita. Tím přízviskem se obecně častují všechny hospody s dobře točeným pivem.

Léta ubíhala a čas zavál kdekoho někam jinam. I Zdenek se po návratu z vojny odstěhoval z Loun do Žďáru, kde našel nejen výhodné zaměstnání, ale i docela hezkou a příjemnou budoucí manželku. Byla jedináček a pro rodiče znamenala všechno. Tak se také k ní chovali a už od jejího dětství jí poctivě spořili na věno.

Doktor Ptáček ho přesvědčil, že Zmatkovice v Čechách jsou krásnou obcí s překrásným okolím a že by měl v restituci žádat o navrácení majetku co nejdříve, nejlépe ihned, než zase přijde nějaký nový zákon a všechno zruší.

Zdenek po dlouhém naléhání souhlasil, s podmínkou, že se o nic nebude starat. Doktor to tedy vzal na svá bedra, všechno

dopodrobna zjistil, prověřil a sepsal. Když Šourkovi řekl, o jak velký majetek se jedná, ten si poručil dva dvojité rumy, aby neomdlel, a striktně Ptáčkovi oznámil, že není blb, aby se o to všechno staral, že nic takového nepřipadá v úvahu, protože jemu pro život stačí důchod a ta garáž na fušky, kterými si důchod občas vylepšuje. Důchod je důchod! Hlavně žádné starosti!

Zase by si někdo mohl vzpomenout a zákonem nařídit, že ten, kdo má pole, statek, sady a chmelnice, musí na nich dělat, obdělávat je a starat se o to! Kdepak, do toho Zdenek nejde! Ledaže by to byla jen ta chaloupka u lesa. To jo! Tam by mohl mít i dílnu a furt něco kutit a chodila by mu na tuhle adresu pravidelně měsíc co měsíc penze. To jo, ale pole s chmelnicemi, ovocný sad se stromy, které se musí očesávat, a navíc ještě nějaký statek? Br!

Doktor Ptáček vysvětloval, že by se to dalo i šikovně prodat, že by z toho byly peníze a další výhody. Veškeré naléhání bylo marné. Prodat? Komu? Kdepak!

Přesvědčování trvalo dlouho, než se dohodli, že právník zařídí, aby mu byla vrácena jen ta chalupa u lesa a zbytek vyrovnán finančně, anebo že by to věnoval nějaké nadaci či některému místnímu zemědělci, jen aby to nebylo jeho a nemusel mít starosti. Plácli si a namazali se jako svatební hosté při oslavě ztráty svobody kamaráda. Jedna radostná runda střídala druhou.

JUDr. Albert Ptáček napsal na computeru text plné moci, Šourek na ní nechal u notáře ověřit svůj podpis. Podepsal na

Pozemkový fond žádost o navrácení půdy podle zákona č. 243/1992 Sb. a současně na ministerstvo financí žádost o navrácení nemovitosti v rámci mimosoudní rehabilitace podle zákona č. 87/1991 Sb. Nebylo to jednoduché ani okamžité, ale snaha byla korunována úspěchem.

Trvalo to přes rok, ale Šourek chalupu dostal, jak si přál, a ještě po tahačích i odškodnění za další majetek, takže momentálně neměl o peníze nouzi a byl spokojený. K chalupě patřil docela hezký a hlavně nevelký pozemek, na kterém stála nejen ta dřevěnice, ale byla tu v dobrém stavu i menší chmelnice s nedávno vyměněnými stožáry, které novému majiteli připomínaly dělové hlavně protiletadlového vojska. Ale s tím si poradil, protože to bezplatně věnoval místnímu zemědělskému družstvu. Tím pádem se zbavil strachu, že by musel někdy ono „zelené zlato“ česat a počítat úrodu na nějaké větve, které se při sklizni používají jako míra odvedené práce česáčů. Další a obrovskou výhodou bylo, že místní družstevníci si takového restituenta považovali a nebylo jediného, kdo by ho otypoval za vyžírku, jako to bylo u většiny restituentů.

Zdenek Šourek se kamarádsky s právníkem vyrovnal. Zahrádku s pohledným a účelným altánkem ve Žďáru hned za garáží mu prodal za symbolickou cenu jedné koruny. Ten to koupil pro svoji rozvedenou dceru, která žila už tři roky na hromádce s jistým důstojníkem, kterého vyhodili z armády a teď pracoval ve

fabrice v nádvorní partě jako kdysi starý Šourek, když v Lounech začínal ve výtopně. Koupil od armády vyřazenou nákladní Pragu V3S, se kterou vypomáhal bez živnostenského listu sousedům za menší peníze než leckterý autodopravce s živnostenským listem. Docela mu to vynášelo na přílepkou. Naftu kupoval, jak se dalo, a daně neplatil. Bez kličkování a fórů ochotně odstěhoval Šourkovy věci ze Žďáru trochu na sever do Zmatkovic v Čechách. Současná manželka mu se stěhováním ochotně pomohla a ještě mu na cestu vyprala ložní prádlo i jeho troje montérky a dva ručníky.

Staronový majitel dřevěnice na kraji lesa všechno, co si přivezl, složil do chalupy. Hned navštívil místní hospodu, aby se dověděl něco o lidech, jejich životě a obci vůbec. Ze životních zkušeností až moc dobře věděl, že na vesnici je hospoda to nejlepší místo, kde se všechno dozví, levně sežene a zařídí. Říkal hospodě „kulturní stánek s ústřední informační službou“. Občas si vzpomněl na dětství a krásná krajina byla jeho rájem i na stará kolena. Jako kluci sem párkrát z Loun zajeli trempovat. I když říčka Věc není tak široká jako Ohře a nemá mlýn ani jez, je také krásná. V Lounech zase nejsou tak blizoučko lesy. Všude něco!

V novém bydlišti s adresou Zmatkovice v Čechách čp. 33 se dobře zapsal, protože nebyl nenasytý v restitučním vyrovnání. Mnozí o něm něco věděli už z vyprávění, které ho předcházelo, a tak ho mezi sebe vlídně přijali. V Česku se nedá nic utajit a navíc předseda družstva vždycky všechno vykecal.

Šourek měl jasnou představu, jak opraví chalupu i její okolí a jak všechno dá do pořádku. Po léta sloužila místnímu zemědělskému družstvu jako příruční sklad náradí a náhradních dílů na všechno možné. To byla také její záchrana.

Chaloupku rychtoval od rána do večera rukou zkušeného kutila. Vyžíval se v tom a nemusel šetřit. Dělal všechno na úrovni a precizně. Večer co večer chodil do hospody, protože neměl doma televizi a bylo by mu smutno. Pravda, po nějakém čase mu přestaly chutnat ohřívané párky i tlačenka s cibulí, protože v té době v hospodě nebylo na jídelníčku nic jiného a na vlastní vyvařování neměl čas, protože by potom toho moc na chalupě neudělal a navíc by musel i mýt nádobí, což neměl rád.

Vesničané byli v jeho společnosti rádi. Na zmatkovické poměry měl dost peněz, kterými nešetřil. Občas za někoho zaplatil útratu a tak se dovídal věci, které se jen tak hned na veřejnost nedostanou. Stejně jako ženské všechno proberou na trhu nebo u kadeřníka, chlapi zase u holiče, na fotbale, ale hlavně v hospodě.

Tam se obstará všechno levně i kvalitní, a brzo.

*

Zmatkovice v Čechách byla obec se dvěma sty dvaceti obyvateli. Zemědělské družstvo nebylo velké a pracovalo v něm

jen pár místních mladých chlapů a několik starších ženských. Ale hráli tu prim Romové, kterých bylo nejvíc.

Velká část zmatkovických občanů byla ve starobním důchodu a hodně jich také bylo v důchodu invalidním. Tam chtěl kdekdo, pokud neměl ještě věk na starobní penzi.

Většinou v hospodě nadávali na socialismus, ale každý chtěl mít jeho výhody, jenže k nim výhody, které jsou nesocialistické. Vztah k vlastnictví měli v souladu s heslem: „*Co se mi hodí, to je moje, co je tvoje, to je moje, a co je moje, do toho ti nic není!*“ Když si chtěl Šourek udělat na zimu forotu dřeva, byl zoufalý, že by musel za hajným, aby mu povolil pokácet nějaké soušky, a musel by je dost draze zaplatit, stejně jako dopravu za stažení a dovoz dřeva z lesa k chalupě. Dalším problémem byla doba, kdy jsou žně v plném proudu, a jemu vyhovovala nejvíc. V zimě bývají mrazy a při práci zebou ruce.

Jak se o své starosti zmínil v hospodě, byla věc vyřízená.

*

Martin Pancatz byl v družstvu váženým traktoristou. Pravda, byl šikovný a zručný, bez nároku na mnoho volného času. Za oblečení moc neutratil, protože chodil celý rok jen v montérkách. Ty vyměnil hned po Vánocích, protože pravidelně dostával nové a máma si nemusela nikdy lámat hlavu, co dát synovi

pod stromeček. Také na narozeniny nedostal nic jiného než montérky. A tak s tímhle doplňováním garderoby vydržel rok co rok. Z družstva si jezdil domů traktorem i na oběd, vozil kdekdo kdekomu a Šourkovi slíbil, že se o dřevo postará. A skutečně, za týden, i když byly žně v plném proudu, přivezl fůru pěkně na metry nařezaného a odkůvaného dřeva. Ochotně to sklápěčkou složil na určené místo a vyinkasoval peníze bez vystavení potvrzení, natož účtu. Přitom zdůraznil, že mu to nechal za nižší cenu, protože mu je Šourek sympatický. S hajným Státních lesů ČR se Martin vyrovnal sám jako kamarád s kamarádem. Vždyť už v první třídě seděli společně v jedné lavici. V hospodě pravidelně nadával, jak je všude všechno drahé a že podnikatelé jsou zloději, že šidí lidi a že on se nenechá vykořisťovat ani od družstva ani od Státních lesů, které mají dřeva tolik, že ho nechávají v lese hnit. Tudíž, podnikal na vlastní pěst s družstevním traktorem i naftou. A ta v té době měla cenu „černé“ a ne ještě nějaké „zelené“ nafty.

Předseda družstva nemohl nic dělat, protože v okolí nebyl žádný schopný traktorista, který by Martina nahradil. Ti, co kdysi jezdili s traktory, byli už v penzi a dva mladší dostali nedávno invalidní důchod na bolesti zad a už se jim za volant nechtělo ani na brigádu. Proč taky? K invalidnímu důchodu měli doma menší drůbeží farmy, prodávali vajíčka, kuřata a slepice, které na snášení byly přestárlé, pěstovali ředkvičky, hlávkové saláty i nakládačky,

což s úspěchem prodávali u silnice, kde nejlepší odbyt byl s českým česnekem, kterému se v tomhle kraji také dařilo.

*

Zedník Karel Lopata měl drobnější postavu, šlapal si na jazyk a navíc mu chyběly tři přední zuby i když mu nebylo ani padesát. Tomu se nikdy nezachtělo někam do pracovního poměru a tak se zařídil pro sebe jako podnikatel ve stavebnictví. Ale zvláštním způsobem.

Nejprve se nechal najmout jako zedník u nějaké stavební firmy pro výstavbu rodinných domků, která měla nedostatek kvalifikovaných zedníků a obkladačů. A to on byl každým coulem.

Po krátkém čase v pracovním poměru dělal schválně nekvalitně a vyvolával nejrůznější konflikty tak dlouho, až ho majitel firmy vyhodil.

Lopata šel na Úřad práce a bral podporu v nezaměstnanosti, než mu ji odmítli posílat. Vždycky, když mu úřednice nabídla pracovní místo, přislíbil, že se u příslušné firmy ohlásí. Tam řekl, že ho všude vyhazují, že pracoval jako zedník i u zahraniční firmy, ale vyhodili ho, protože ukradl jen pár pytlů cementu. Vyprávěl, jak se u jiné firmy popral s mistrem, natrhl mu ucho a pokoušel majitele. Jinde skončil, protože v opilosti shodil z lešení stavebního inženýra, který vykonával stavební dozor. V té

poslední firmě měl nepříjemnost jen proto, že si půjčil míchačku a někdo mu ji doma ukradl. Nikdy nezapomněl zdůraznit, že je vcelku slušný člověk.

Firma, u které se na doporučení Úřadu práce hlásil a ucházel o místo, s radostí potvrdila, že ho nepotřebuje vzhledem k jeho kvalifikačním předpokladům pro plnění zakázek podniku. S tím šel na pracák a zase si vzal další adresy, kde sháněli zedníky. Tam mu taky rádi po rozhovoru potvrdili, že ho nemohou přijmout. Tak to šlo dál, až mu skončila maximální doba pro podporu.

Když už neměl peníze, šel na nějakou fušku, menší zedničinu, a zase byl doma, dokud mu nedošly finance. V obci leckdo řekl, že je jako Arab, který dělá, jen pokud nemá peníze, ale jak je dostane, už do práce nejde. Lopata nebyl Arab, ale jen zmatkovický občan bílé pleti s knírkem pod nosem. Měl živnostenský list a pochopitelně jako podnikatel platil nejmenší daně z příjmu fyzických osob, nemocenské i sociální pojištění a každou chvíli se hodil marod, aby zase dostal ty peníze zpátky v podobě nemocenských dávek, které šly ze státní pokladny. Vždycky dokázal lékaře přesvědčit, že mu něco je. A předstírat nemoci uměl líp, než nahazovat maltu na strop, líp, než štukovat omítky. A to uměl bezvadně! Ale muselo by se mu chtít.

Když viděl, že v Krpoučíně lidé kupují u stánku zmrzlinu, hned začal přemýšlet, jak na to. Kdyby dělal zmrzlináře, nemusel

by se dít s cihlami, maltou a zednickou lžící. Rozhodně je lepší dělat v létě zmrzlináře než zedníka.

A takový docela malý zmrzlinářský stánek si chtěl zařídit. Jenže k tomu je třeba živnostenský list. I to vyřídil, protože jeho syn byl číšník kuchař, tak mu na synovo jméno papír vydali a zedník prodával kopečkovou zmrzlinu.

Na konci roku do daňového přiznání syn napsal, že prodal zmrzliny jen za tři sta korun. V takovém případě se daň neplatí a bylo vyřízeno. Pochopitelně, že jí prodal daleko víc, ale kdo to zkontroluje a dokáže? Proč by měl daněmi krmit stát? On, zkušený podnikatel, zedník a profesionální marod.

„Pánové, to je doba na baterky. Dřív jsme nadávali, ale byly výplaty,“ nevynechal žádnou hospodskou diskuzi.

„Tenkrát byl o zedníka zájem, ale dneska nemůžu zavazit o pořádnéj flek. Pomalu abych si nosil svůj vercajk, a ukradnout se nedá už vůbec nic. Jen by mě dřeli a furt honili. Jo, tůhle!“

*

Bývalý celník Stehlouš byl nahluchlý, ale i tak spokojený člověk. Do hospody jezdil na horském kole den co den. Dal si dvě piva a zase sedl na kolo a jel domů. Patřil mezi málo Zmatkovických, kteří šli do důchodu normálně. Tedy v důchodovém věku, zdrávi a celkem v pořádku, aniž by měli moc

zhuntované tělo. Sedával na svém místě u stolu pod oknem a když se s ním někdo chtěl bavit, jen pokyvoval a občas přidal úsměv.

Protože slyšel špatně, nevěděl, oč jde, byl se vším spokojený a lidi ho měli rádi, že byl pozorným posluchačem a většinou nikdy nikomu v ničem neodporoval. Nerozčiloval se politikou a vždycky do volební urny vhodil to první, co mu dali do ruky.

Rád sedával s bývalým dřevorubcem Starákem, který z rámusu od motorové pily byl hluchý jako poleno a když se spolu náhodou dali do řeči, řvali na sebe, jako by do maštale honili nenažraný dobytek.

„Vy jste furt voháknutej jako mladík. Vy musíte mít prachů,“ zařval Starák na excelníka Stehlouše.

„Nejsem vůl a kupuju u Vietnamců. Maj tam všechno za pár kaček,“ řval zase on na dřevorubce, který také neměl naslouchátko, protože mu už dopoledne došla baterie.

„Těch tu teď je jako smetí. Jak je možný, že maj všechno tak levný?“

„Proč by neměli? Dneska o blbýho Vietnamce nezakopnete. Jsou mazaný, protože neplatí daně. Když sem dovezou dejme tomu boty, je v celní deklaraci cena třeba jen koruna padesát za pár. Z toho se vypočítá clo a to je potom moc malý. Pak se z toho odvozuje spotřební daň, nějaký DPH...“

„Co to je DPH? Zkratka: **Do Prdele Hoši?**“

„Ne“, Stehlouš řval už na celou hospodu, protože si myslel, že ten pitomej dřevorubec ale vůbec nic neslyší.

„To je daň z přidané hodnoty. Podle předpisu mohou mít obchody ceny, jaké chtějí. Nejsou žádný foršlifty, že mohou mít jen tak a tak velkou ziskovou přírážku a bůhvíco ještě. Hele, dřevmistře, mně to nebude nikdo vysvětlovat. Kvůli těm dírám v předpisech, zákonech a daních se sem přistěhovali většinou z Německa. A to jejich levné zboží začíná být levné už na celnici,“ vysvětloval s hubou u jeho ucha.

„Takže vokrádaj stát na daních?“

„Jak se to vezme. Když jsou předpisy, které to dovolí, tak proč by se mělo jednat o okrádání?“

„Naši obchodníci taky dovážej třeba ty boty...“

„Ale žádný pár nemá cenu korunu padesát! Proto platí velké dovozní clo a už to všechno jede nahoru, vy nahluchlej těžkochápavče.“

„Tak proč jste jim to na hranicích hned nezatrhli? To mi povězte, vy lehkochápavče,“ ohradil se Starák, už trochu pobouřeně.

„Hele, žádnéj celník neudělal předpis, že se zboží proclívá podle ceny toho státu, odkud se dováží. A hádejte se s někým, že v Číně nestojí boty korunu padesát! Celníci nedělají celní předpisy. To dělají poslanci, protože chtějí vypadat, že rozumí všemu, aby je zase lidi volili. Kdyby v takovém předpisu bylo, že se clo platí

podle našich tuzemských cen, viděl byste Vietnamce, jak by prchali, jako tenkrát, když to zavedli v Německu. Ale zase by nebylo nic laciného a méně kvalitního.“

„To jo... to máte pravdu. Možná že by stačilo na ochranu našich živnostníků, kdyby cizinci podnikatelé museli složit pořádnou zkoušku z naší ekonomiky, účetnictví anebo ze základů češtiny. Ale pořádnou zkoušku – žádnéj švindl! To by byla sranda,“ zasmál se dřevorubec, ale jeho kolega se rozpálil, že je tupec, protože by to nebyl žádný rozvoj, ale bourání největší obchodní sítě. Dřevorubec ve výslužbě místo sranda slyšel stavba.

Měl tři syny. Jeden dostal částečný invalidní důchod po autohavárii a někde vesele dělal pro Obecní úřad. Pravda, byl snad jediným poctivě pracujícím z celé party, která se rekrutovala z nezaměstnaných. Tak nějak se o tom mluvilo, protože v obci neměli vlastní zastupitelstvo a spadali po správní stránce pod sousední obec Flaškovice.

Druhý syn, Ládík, pracoval v lese. Jakmile lesáci zjistili, že by bylo lepší zaměstnávat dřevorubce s vlastním živnostenským listem, aby za ně Státní lesy ČR nemusely platit pojištění, stal se i on takovým podnikatelem pro těžbu a zpracování dřeva. Pomohl ke snížení stavu zaměstnanců Státních lesů ČR, což se také kladně hodnotilo na několika jednáních Státních lesů ČR. Hlavně na polesí, kde za snížení stavu zaměstnanců dostávali odměny. I když to byly podle názvu Státní lesy ČR, každý jim dlouhá léta říkal České

lesy. A tak se k nim také choval, jak je to v zaběhlých kolejích zvykem.

Práce v lese je těžká a pro opravdové chlapy. Ládiček začal marodit s plotýnkami a intenzívně pomýšlet na to, že by mohl jít ve svých dvaatřiceti letech do invalidního důchodu.

Lepší vrabec v hrsti než holub na střeše je výstižné české přísloví. Toho se drží spousta lidí i pokud jde o příjmy a práci ve vztahu k důchodu anebo všelijakým sociálním dávkám.

Tak tedy marodil, stěžoval si na bolesti v zádech, jezdil po doktorech a nemocnicích i rehabilitačních střediscích, jen aby dosáhl svého. Jako podnikatel nemohl být nezaměstnaný, ale mohl dostávat nemocenské dávky.

Ohromovala ho historie starého Říma. Patřil mezi málo zmatkovických občanů, co četli sem a tam nějakou knížku. On měl zájem nejen o Caesara, ale především o historii Pompejí. Také nelitoval našetřených peněz z nakradeného a prodaného dřeva a jel na poznávací zájezd do Itálie s prohlídkou Pompejí. To byl zážitek na celý život. Jak mohl, hned se předváděl svými znalostmi a uměl to tak skvěle, že byl pokládán za místního učeně. O Vánocích, hned na Boží hod, vystartoval do hospody v novém pracovním oděvu s oranžovými pruhy a na ramenou s celým pásem a začal tu vykládat hostinské, jak to je v Pompejích krásné.

„To byste čuměla, paní hostinská, jaký to tam je. Vykopali město z několikametrové vrstvy popela a pemzy. Tam byste si